

РАЗДЕЛ 5

СПИСЪК НА ЦЕЛИТЕ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

РДВ изисква всички повърхностни водни тела да бъдат класифицирани на базата на тяхното екологично състояние в един от петте класа: „Много добро”, „Добро”, „Умерено”, „Лошо” и „Много лошо”. Подземните водни тела, съгласно РДВ, са класифицирани в два класа: „Добро” и „Лошо” състояние.

Целта е всички повърхностни и подземни водни тела да достигнат или поддържат добро състояние до 2015 г., без да се допуска каквото и да е влошаване на съществуващото състояние.

Съгласно РДВ екологичното състояние на повърхностните водни тела се определя на базата на биологични, физикохимични и хидроморфологични елементи за качество. Водещи за определянето му са биологичните елементи, а физикохимичните и хидроморфологичните елементи за качество са поддържащи.

За силно модифицираните и изкуствените водни тела, определени съгласно чл.4, т.3, се поставя цел достигане на „Добър екологичен потенциал” и „Добро химично състояние”.

Състоянието на подземните води е определено въз основа на количественото и химичното им състояние.

Екологичните цели са изведени на базата на определеното по класификационна система състояние и изискванията, залегнали в нормативната уредба, транспонираща съществуващите Директиви на ЕС.

При специални обстоятелства РДВ разрешава следните изключения, използвани при определяне на целите в ПУРБ:

- удължаване на срока – когато е сигурно, че до 2015 г. не е възможно да се осъществи достигането на добро състояние поради техническа неприложимост, непропорционални разходи или природни условия при достатъчна техническа и икономическа аргументация. В тези случаи срокът може да бъде удължен за поетапно достигане на екологичните цели с два допълнителни цикъла от по шест години.

- при невъзможност за постигане на целите поради природни условия, периодът може да продължи и след 2027 г. (чл.4, т.4).

1. Повърхностни води

В този раздел са представени екологичните цели за отделните категории води по водни тела.

Екологичното състояние за категориите повърхностни води е определено на база на класификационна система и референтни условия, разработени през 2009 г. в рамките на обществени поръчки, финансирани със средства по ОПОС. Критериите са описани подробно в Раздел I, т. 2.3 и в Приложение I -2.3.

За района на басейново управление основните екологични цели за повърхностните водни тела са постигане на „Добро екологично състояние” и „Добър екологичен потенциал” до 2015 г.

45 броя водни тела са определени като изкуствени и силно модифицирани. Това са канали, язовири и корекции на реки. За тях е поставена цел „Добър екологичен потенциал” и „Добро химично състояние”.

Приложени са следните изключения, свързани с удължаване на срока за постигане на целите:

- водни тела, за които постигането на целите ще стане поетапно след 2015 г. по технически причини, но не по-късно от 2027 г. (чл. 4, т. 4а-і от РДВ);

- постигането на доброто състояние в рамките на времевия график е прекомерно скъпо (чл. 4, т. 4а-іі от РДВ);

- естествените условия не позволяват достигане на доброто състояние до 2015 г. При невъзможност за постигане на целите поради природни условия, периодът може да продължи и след 2027 г. (чл.4, т.4в от РДВ).

Изключенията са определени на база на “Ръководство за изключенията от екологичните цели” на CIS за РДВ, както и методологията, предоставена по Туининг проект BG 07 IB EN 01 “Укрепване на административния капацитет на органите за управление на водите в България за прилагане на икономическите инструменти при управление на водите в съответствие с РДВ”.

Критерии и причини за отлагане:

1. Природните условия не позволяват подобряване на състоянието в периода на Плана. Поради натрупването на големи количества биогени и специфични химични елементи в седиментите и тяхната динамика, масовото им освобождаване предизвиква еутрофикация и влияе директно на дънните организми. Дори и замърсяването да бъде сведено до нива много под минималните за поставения в Плана период, при настоящата урбанизация мерките може и да не дадат необходимия ефект, като експертната оценка не може да предвиди периода, след който ще бъде постигнат баланс между водната фаза и седимента (Варненско и Белославско езера, трите канала и Варненски и Бургаски заливи).

2. Подобряването на състоянието ще се постигне извън периода на Плана поради технически причини – достигането на целите е невъзможно за телата, силно повлияни от човешката дейност.

3. Несъразмерни разходи, обусловени от прекомерно високата цена за прилагане на мерките (канализация и ПСОВ за много на брой населени места под 2000 е.ж.)

4. Ограничаването на дейностите, влияещи пряко върху факторите на средата би било неприемливо от гледна точка на социален ефект и значимостта на тези дейности (морски транспорт, удълбочаване, хидротехническо строителство и др.).

В приложение V-1 са представени определените по водни тела цели и сроковете за тяхното постигане. Таблица 1 и фигури 1-7 обобщават тази информация.

На база на общите цели са определени оперативни цели (подцели) за повърхностни водни тела (таблица 2).

Таблица 1

Цели за повърхностни водни тела

Категория	Общ брой	Цел		Срок за постигане		
		Добро екологично състояние	Добър екологичен потенциал и добро химично състояние	2015 г.	2021 г.	2027 г.
Реки	90	90	-	85	4	1
Езера	5	5	-	3	1	1
СМВТ - реки	19	-	32	14	5	-
СМВТ – езера	22	-	9	16	1	5
ИВТ	4	-	4	3	-	1
Крайбрежни морски води	13	13	-	4	4	5
Общо	153	108	45	125	15	13

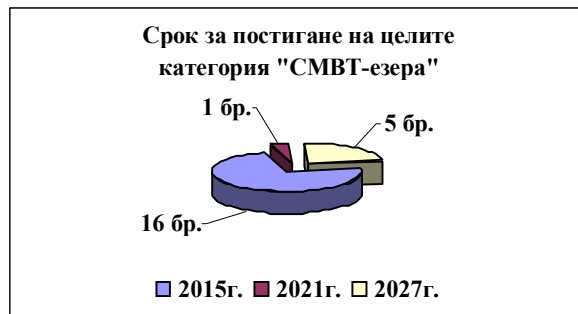
фиг. 1

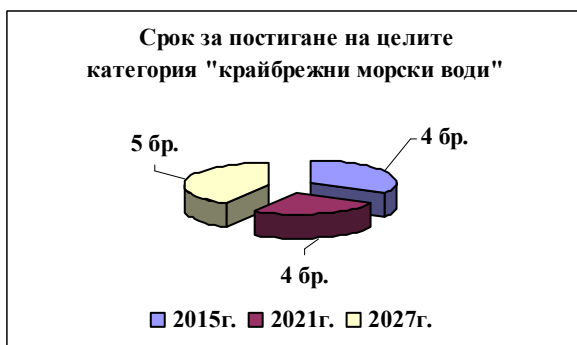
фиг.2

фиг. 3

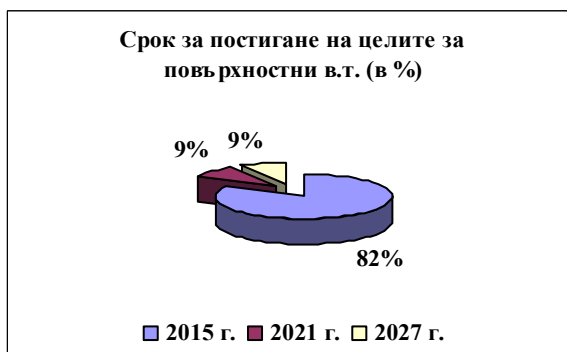
фиг. 4

фиг.5

фиг.6

фиг. 7

Екологични цели за повърхностните води

Прекратяване / недопускане на замърсяването на водите
Намаляване / прекратяване / недопускане на замърсяването с органични вещества, азот и фосфор
Намаляване на замърсяването с фосфор вследствие ерозията
Недопускане замърсяването на водите, предназначени за ПБВ
Недопускане на замърсяване с приоритетни вещества
Недопускане замърсяването на водите със специфични вещества.
Ограничаване на замърсяването с нефтопродукти
Предотвратяване попадането на наземни замърсители в крайбрежните води
Недопускане замърсяването на крайбрежните морски води с нефтопродукти
Предотвратяване изпускането на вредни и опасни вещества във водите
Намаляване / прекратяване на замърсяването с неразтворими вещества
Отстраняване на замърсяването на водите, причинено от стари щети
Запазване на добро количествено състояние на повърхностните води
Подобряване на качеството и количеството на водите
Подобряване на екологичното състояние на водите след съоръженията
Намаляване на последиците от засушаването
Ефективно и устойчиво използване на водните ресурси
Пестеливо използване на водни ресурси
Преодоляване на недостига на води за питейни нужди
Запазване на структурата, дълбочината и субстрата на крайбрежното дъно
Намаляване на последиците от наводненията и риска от щети за околната среда
Защита от вредното въздействие на водите
Възстановяване на нормалния хидрологичен режим
Възстановяване на крайречната зона до естествено (ненарушено) състояние
Опазване на водните екосистеми
Поддържане на добро състояние на водите с цел опазване на местообитания и биологични видове
Осигуряване на нормална миграция на рибната фауна
Устойчиво управление на рибните ресурси
Опазване на редки и застрашени видове
Ограничаване на негативното въздействие на инвазивните видове

2. Подземни води

Определени са следните общи цели за опазване на околната среда по отношение на количеството и качеството на подземните води:

- недопускане или ограничаване отвеждането на замърсители в подземните води и предотвратяване влошаването на състоянието, опазване, подобряване и възстановяване на състоянието всички подземни водни тела, осигуряване на баланс между водовземаването и подхранването на подземните води и постигане доброто им състояние;

- идентифициране и насочване в обратна посока още при достигане на прага на замърсяване на всяка значима и устойчива тенденция за повишаване на концентрацията на всеки замърсител с цел непрекъснато намаляване замърсяването на подземните води.

В случаите когато за едно водно тяло е поставена повече от една от горе изброените цели, е приета по-строгата.

На база на общите цели са определени оперативни цели за качеството и количеството на подземните води (Приложение V-2).

Количествено състояние

По отношение на използването на ресурсите на подземните води, с най-висок приоритет е определено водоснабдяването. Други приоритети са:

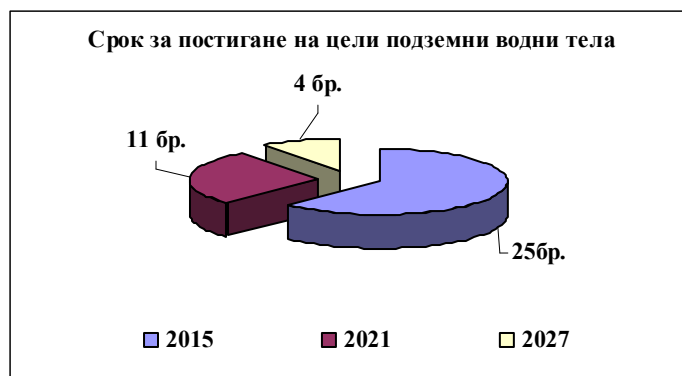
- отнемането на вода от водоземните съоръжения не трябва да е в конфликт с влажните зони, езерата и реките.
- извличането на подземни води не трябва да превишава дългосрочното подхранване на тези водни тела;
- нивото на подземните води не трябва да бъде повлияно от антропогенни изменения, като пречка за достигане на екологичните цели на свързаните повърхностни води, езера и влажни зони, да оказва влияние на понижаване количеството на тези водни тела или да води до значими щети за сухоземните екосистеми, директно свързани с подземните води.

Химично състояние

Оперативните цели по отношение на химичното състояние са:

- осигуряване на вода за питейно-битови нужди със съдържание на нитрати с концентрации, близки до естествените;
- в зоните, където подземните води са обект на нитратно замърсяване, концентрацията не трябва да надвишава средно 50 мг/л.
- в подземните води, които се използват за питейно-битови нужди, не трябва да се съдържат пестициди и други опасни вещества.

За 15 от подземните водни тела е определено, че няма да могат да достигнат добро състояние до 2015 г. и е необходимо отлагане на срока за 11 тела до 2021 г. и 4 тела – до 2027 г. (фиг.8)

фиг.8

Критерии и причини за отлагане:

1. Естественни предпоставки – незащитени, открити, уязвими на проникване на повърхностни замърсители или покрити с отложения с висока водопропускливост с вертикална и хоризонтална филтрация водоносни хоризонти. Подхранване изключително от валежи и повърхностно течащи временни потоци.

2. Повишено съдържание на нитрати в подземните води, което се дължи на неконтролируемото азотно торене в засегнатите райони през 80-те и началото на 90-те години.

3. Подхранването на водоносните хоризонти е изключително от валежи в зоните на разкритие чрез временни потоци по деретата и чрез инфилтрация през льосовата покривка. Вследствие на интензивни валежи, посредством дифузия, азотните съединения достигат до първия водоносен хоризонт.

4. Водоносните хоризонти залягат на дълбочина, при която не може да се извършва бързо самопречистване на подземните води по естествен път.

5. Анализът на данните за периода 2004-2008 година от собствен мониторинг, проведените контролен и оперативен мониторинг, показват тенденция на задържане, а на места - повишаване на концентрациите на нитрати над праговите стойности.

6. Развитието на частните стопанства (зелечукопроизводство, овощарство и лозарство) и използването на торове за по високи добиви допринася за постъпването на замърсители във водоносните хоризонти.

7. Депониране на отпадъчни продукти от животновъдството (твърд и течен тор) в близост до фермите;

8. Неефективно действащи пречиствателни съоръжения за отпадъчни води от животновъдни ферми;

9. Съгласно Заповед РД-795/10.08.2004 г. на Министъра на околната среда и водите отложените водни тела са определени като попадащи в уязвими към нитрати от земеделски източници зони.

10. Разходите за прилагането на технологии за почистване на водните тела от нитрати са непропорционално високи.

В таблица 3 са представени екологичните цели за подземните водни тела.

Таблица 3

Екологични цели за подземни води

Екологична цел	Водни тела (бр.)
Екологична цел по отношение на количество	
Да не се превишават гарантираните и възможни експлоатационни ресурси	40
Екологична цел по отношение на качество	
Не превишаване на определените ПС-ФС за : Ел.проводимост= 1573,7 μscm^{-1} ; $\text{SO}_4= 174,8$ мг/л; $\text{Fe}= 0,67$ мг/л ; $\text{Mn}=0,792$ мг/л.;	1
Не превишаване на праговите стойности - ПС на $\text{NO}_3 = 38,25$ мг/л	1
Не превишаване на праговите стойности - ПС за $\text{NO}_3 = 38,41$ мг/л	1
Не превишаване на праговите стойности - ПС за $\text{NO}_3 = 38,42$ мг/л	1
Не превишаване на определените ПС за $\text{NH}_4=0,42$ мг/л.	1
Запазване на добро състояние и съдържание на нитрати до ПС= $38,09$ мг/л	1
Не превишаване на определените ПС за $\text{NO}_3 =38,25$ мг/л; $\text{Fe} = 0,1575$ мг/л; $\text{Na} = 156,62$ мг/л	1
Ограничаване и намаляване на замърсяването с фосфати в замърсения район до ПС за: $\text{Mn}=0,05$ мг/л, $\text{PO}_4 =0,29$ мг/л	1
Не превишаване на ПС*= ФС за : $\text{SO}_4= 152,2$ мг/л, $\text{Cl} - 781,9$ мг/л и Ел.проводимост= 3550 μscm^{-1}	1
Запазване на добро състояние, ограничаване и намаляване на района на замърсяване до ПС за : $\text{Mn} = 0,05$ мг/л, $\text{Mg}=65,81$ мг/л, $\text{Na} =156,14$ мг/л, Елпроводимост= $1699,875$ μscm^{-1} , $\text{Cl}=194,26$ мг/л.	1
Да се запази добото състояние на тялото и да се ограничи локалното замърсяване до ПС за: $\text{Mn}=0,05$ мг/л. $\text{PO}_4 =0,29$ мг/л;	1
Не превишаване определените ПС: $\text{NO}_3= 38,09$ мг /л; $\text{Fe}=0,171$ мг/л.	1
Не превишаване на ПС за : $\text{NO}_3=38,09$ мг/л., $\text{PO}_4 = 0,29$ мг/л $\text{Mn} =0,05$ мг/л	1
Не превишаване на ПС за : $\text{NO}_3=38,42$ мг/л. , $\text{PO}_4 = 0,39$ мг/л, $\text{Mn} =0,0383$ мг/л и $\text{Fe} = 0,1561$ мг/л	1
Не превишаване на определените ПС за: $\text{NO}_3= 38,09$ мг /л; $\text{Fe}=0,171$ мг/л. $\text{Mn}=0,05$ мг/л.; $\text{NH}_4 = 0,41$ мг/л	1
Непревишаване на праговите стойности за: $\text{NO}_3= 38,425$ мг/л; $\text{NH}_4=0,4189$ мг/л	2
Запазване на доброто състояние	23

3. Зони за защита на водите

Опазването на водите в зоните за защита осигурява развитието на водните екосистеми и свързаните с тях сухоземни екосистеми и цели да се съхрани и опази биоразнообразието чрез защита на местообитанията и ландшафта, както и да осигури вода за питейно-битови нужди на населението с необходимото качество и количество.

За тези територии и зони се определят специфични изисквания към състоянието на водите, които трябва да се постигат и/или поддържат, поради характера на защитената територия или биологичното разнообразие. Опазването на природата в защитените територии има предимство пред другите дейности в тях.

Определени са следните цели за опазване на водите в зоните за защита:

- За зони, обявени по Натура 2000 - осигуряване на развитието на водните екосистеми и свързаните с тях сухоземни екосистеми;
- За уязвими зони - намаляване и/или предотвратяване замърсяването с нитрати;
- За чувствителни зони – намаляване на замърсяването с биогени.
- Зони за извличане на вода за човешка консумация - недопускане постъпването на замърсители във водоизточниците;
- Зони за къпане - намаляване замърсяването на крайбрежните морски води и осигуряване на благоприятни условия за рекреация;
- Зони за развъждане на риби и черупкови организми - намаляване замърсяването на водите и осигуряване на благоприятни условия за развитие на тези организми.

За постигане на целите за повърхностни и подземни води и в зоните за защита на водите е разработена Програма от мерки, подробно представена в Раздел VII на Плана.